

ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR FÖR KONSULTVERKSAMHET

Konsulttitoiminnan yleiset sopimusehdot KSE 1995
General conditions for consulting KSE 1995

KSE 1995

ÖVERSÄTTNINGENS GILTIGHET

Om det uppkommer tvist i tolkningen av detta formulärs tryckta text, går den finska originalversionens RT 13-10574 text före denna översättning.

Dessa Allmänna avtalsvillkor för konsultverksamhet kan tillämpas på uppdrag mellan beställare och konsult bl.a. beträffande byggnation och produktionsverksamhet samt samhällsforskning, -planering och övervakning. Avtalsvillkoren och följande kontraktsformulär ansluter sig till varandra:
RT 80252 Konsultkontrakt
RT 80253 Kontrakt beträffande tillägs- och ändringsarbete i konsultuppdrag och
RT 80254 Upprag/uppdragsbekräftelse/avtal i samband med konsultuppdrag.

Finlands Byggherreförbund rf RAKLI, Finlands Konsultbyråers Förbund SKOL rf och Finlands Arkitektförbund SAFA rf har tillsammans uppgjort och godkänt dessa avtalsvillkor.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BEGREPP

ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR FÖR KONSULTVERKSAMHET

- 1 ALLMÄNT
- 2 BESTÄLLARENS STÄLLNING OCH ANSVAR
  - 2.1 Beställarens ställning
  - 2.2 Beställarens ansvar
- 3 KONSULTENS STÄLLNING OCH ANSVAR
  - 3.1 Konsultens ställning
  - 3.2 Konsultens ansvar
- 4 ÖMSESIDIG KONTAKT
- 5 DEBITERINGSGRUNDER
  - 5.1 Allmänt
  - 5.2 Arvode
  - 5.3 Särskilda ersättningar
  - 5.4 Utlägg
  - 5.5 Merkostnader och justering av debiteringsgrunderna
  - 5.6 Utbetalningar
  - 5.7 Kontroll av fakturering
- 6 HANDLINGAR
  - 6.1 Förvaring av handlingar och underlag
  - 6.2 Upphovsmannarätt, överlåtande av handlingar och underlag samt rätt till uppfinning
- 7 TIDTABELL, FÖRSENING OCH AVBROTT I ARBETENA
- 8 HÄVANDE OCH ÖVERFÖRANDE AV KONTRAKT
  - 8.1 Beställarens rätt att häva kontraktet
  - 8.2 Konsultens rätt att häva kontraktet
  - 8.3 Överförande av kontraktet och avslutande av uppdraget
- 9 KONTRAKTSHANDLINGARNAS INBÖRDES ORDNING
- 10 MENINGSSKILJAKTIGHETER OCH AVGÖRANDE AV DESSA
  - 10.1 Inhämmande av expertutlåtande
  - 10.2 Skiljemannaförfarande

BEGREPP

Allmänna omkostnader

Sådana utgifter som förorsakas konsulten av löner och omkostnader och som inte hänförs till särskilda uppdrag, såsom

- löner inklusive socialkostnader för tid som använts till administration, bokföring, allmänt undersöknings- och utvecklingsarbete, avtalsförhandlingar, verksamhetsplanering och -organisation samt studier, studieresor, skolning och annan dylik verksamhet
  - andra än under punkt Socialkostnader avsedda sociala utgifter för personalen
  - utgifter för lokal
  - allmänna kontorsutgifter samt utgifter för anskaffning av kontorstillbehör och -material
  - andra än medlemsavgifter till arbetsgivarorganisationer
  - utgifter för utomståendes tjänster, som inte debiteras i samband med uppdraget, premier för allmän konsultansvarighetsförsäkring
  - utgifter för marknadsföring, PR-verksamhet och representation
  - kapitalkostnader
- I de allmänna omkostnaderna ingår även verksamhetens avkastning.

Arvode

Ersättning som beställaren betalar till konsulten. Arvodet omfattar ersättning för direkta lönekostnader föranledda av arbetet samt konsultens sociala och allmänna omkostnader.

Behandlingskostnader

Fakturerings- och kontorsavgifter som föranleds konsulten av anlåtande av underkonsult och behandling av fakturor.

Beställare

Uppdragsgivare för vilken konsulten utför utrednings-, forsknings-, kartläggnings-, mättnings-, gransknings-, planerings-, utvecklings-, övervaknings- eller andra motsvarande uppdrag.

Enhetspris

Debitering för en viss prestationsenhet. Enhetspriset innefattar arvode jämte samtliga avtalade särskilda ersättningar och utlägg.

Handling

Med handling avses en framställning i skrift eller bildform, eller en framställning gjord med elektriska medel eller på annat motsvarande sätt som kan avläsas, avlyssnas eller eljest uppfattas med tekniska hjälpmedel.

Hjälparbetskraft

Arbetskraft som anlitas som hjälp vid det tekniska utförandet av arbeten såsom fältundersökning, forskning, mätning och andra motsvarande arbetsuppgifter.

Konsult

En fysisk eller juridisk person, som på uppdrag och mot vederlag i egenskap av sakkunnig inom sitt fack utför utrednings-, forsknings-, kartläggnings-, mättnings-, gransknings-, planerings-, utvecklings-, övervaknings- eller andra motsvarande uppdrag.

Lönekostnader

Med lönekostnader avses löner inklusive socialkostnader.

Sakkunniginspektion

Inspektion av att byggnadsarbetet motsvarar planerna utförd av person som befullmäktigats av byggnadsmyndigheterna för detta projekt för att komplettera eller ersätta övervakning av myndigheterna. (Förekommer inte i avtalsvillkoren).

Sakkunnigövervakning

Av konsulten utförd allmän övervakning av de av honom utarbetade planernas fullföljande samt utfärdande av kompletterande och preciserande anvisningar och tolkningar till planerna.

Sidokonsult

Annan konsult som står i avtalsförhållande till beställaren och utför parallellt arbete som inte åligger den egentliga konsulten.

Socialkostnader

Löner vilka utbetalas för annat än arbetstid inklusive socialkostnader såsom löner för sjukdomstid och semester, semesterpremie, lön för självständighetsdagen, ledighet vid förkortad arbetstid, ersättningar till förbindelse- och förtroendemän och lön för reserövningsstid.

På lag eller kollektivavtal baserade avgifter som åligger arbetsgivaren, såsom socialskyddsavgift, arbetspensionsförsäkringspremie, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och kollektiv livförsäkringspremie.

På lag eller kollektivavtal grundade arbetarhälsovårdskostnader och arbetarskyddsutrustning samt arbetsgivarens ansvarighetsförsäkringspremie och medlemavgifter till arbetsgivarorganisationer.

Särskilda ersättningar

Med särskilda ersättningar avses ersättning för kostnader enligt punkt 5.3 i dessa avtalsvillkor.

Totalplaneringsuppdrag

Uppdrag som gäller utredning, forskning, planering eller annat dylikt uppdrag, vars väsentliga innehåll är att konsulten förbinder sig att åstadkomma en plan som utgör en funktionell eller annan självständig helhet eller en motsvarande prestation beträffande ett eller flera vissa planeringsområden.

Ersättning som betalas för dylikt uppdrag beräknas enligt de i dessa avtalsvillkor nämnda debiteringsgrunderna.

Totalpris

Totalpriset är debitering för det avtalade uppdraget och innefattar arvode, särskilda ersättningar och utlägg.

Underkonsult

En konsult som står i avtalsförhållande till konsulten, är underordnad denne och utför arbete för dennes räkning.

Utlägg

Ersättning för av uppdraget föranledda kostnader som beställaren utöver arvode och särskilda ersättningar betalar till konsulten - punkt 5.4 i avtalsvillkoren.

ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR FÖR KONSULTVERKSAMHET

1 ALLMÄNT

1.1

Dessa allmänna avtalsvillkor tillämpas vid konsultverksamhet för uppdrag mellan beställare och konsult.

1.2

I kontrakt mellan beställaren och konsulten fastställs åtminstone uppdragets objekt, art, omfattning och debiteringsgrund, objekts användningsändamål samt konsultens ställning i utförandeorganisationen.

1.3

Om avtalet är skrivet på flera språk skall det avgörande språket nämnas i kontraktet.

1.4

Såsom i dessa avtalsvillkor förutsatt skriftligt förfarande anses även anteckning i justerade protokoll för planerings- eller arbetsplatsmöte som ägt rum mellan avtalsparternas representanter.

2. BESTÄLLARENS STÄLLNING OCH ANSVAR

2.1 Beställarens ställning

2.1.1

Beställaren ställer, enligt den avtalade tidtabellen och utan ersättning, till konsultens förfogande de handlingar som behövs för utförande av arbetet, såsom kartor, ritningar och övriga underlag i beställarens besittning.

Beställaren överläter likaså till konsulten utan ersättning sådana planer och upplysningar om objektets användningsändamål i sin besittning som konsulten behöver för att iaktta arbetsskyddsföreskrifter och -bestämmelser.

2.1.2

Beställaren ombesörjer i lagar och myndighetsföreskrifter förutsatta åligganden i samband med uppdraget, officiella kontakter till utomstående institutioner, myndigheter och markägare, samt utverkar erforderliga tillstånd. Konsulten är skyldig att utföra de av ovan nämnda åligganden som avtalats.

Beställaren skall leda uppdraget i sin helhet på tillbörligt sätt eller ombesörja att det leds sålunda.

2.1.3

Beställaren har rätt att övervaka utförandet av uppdraget och ge konsulten anvisningar beträffande utförandet av arbetet.

2.1.4

Beställaren skall för sin del tillse att ovan nämnda åtgärder, kontroller av planeringsarbetet och beslutsfattandet inte

fördröjer utförandet och slutförandet av uppdraget enligt den avtalade tidtabellen.

2.1.5

Om beställaren, sedan uppdragskontraktet undertecknats, för en arbetsuppgift i samband med uppdraget önskar anlita sidokonsulter, vilka i samarbete med konsulten utför någon till uppdraget hörande väsentlig uppgift, bör konsulten beredas tillfälle att uttrycka sin åsikt om valet av dessa.

2.2 Beställarens ansvar

2.2.1

Beställaren ansvarar gentemot konsulten för de skador som beror på beställarens fel eller försummelser på i kontraktet och i dessa avtalsvillkor fastställt sätt.

Sedan han märkt en skada som håller på att uppstå eller uppstått, skall konsulten omedelbart och bevisligen rapportera detta till beställaren för att undvika ytterligare skador.

2.2.2

Beställaren svarar för de underlag, bindande anvisningar och bestämmelser han tillhandahållit konsulten.

2.2.3

Beställaren svarar för oundvikliga olägenheter och skador som eventuellt förorsakas av undersökningar.

3 KONSULTENS STÄLLNING OCH ANSVAR

3.1 Konsultens ställning

3.1.1

Konsulten skall i egenskap av sakkunnig utföra honom anförtrott uppdrag objektivt och med iakttagande av god teknisk sed, med av uppdraget förutsatt yrkeskunnighet samt med beaktande av de gemensamt uppställda målen.

Konsulten skall såväl i ekonomiskt som i annat avseende vara oberoende av leverantörer, tillverkare, entreprenörer och andra faktorer, som kan ha en störande inverkan på hans objektivitet. Om uppdraget berör konsultens egen, beställarens eller tredje parts fördel sålunda, att ärendets objektiva behandling kan bli lidande, är konsulten skyldig att meddela beställaren om detta.

3.1.2

Konsulten skall då han utför uppdraget samarbeta med övriga i kontraktet nämnda konsulter och sakkunniga.

3.1.3

Konsulten har inte rätt att utan beställarens samtycke som underkonsult anlita en annan konsult för att utföra en uppgift eller en del av den.

För rutinmässiga och smärre uppgifter krävs inte beställarens samtycke. Härvid kan inte beställaren för underkonsultens arbete debiteras mer än vad i uppdragskontraktet avtalats om betalningsgrunderna. Konsulten är skyldig att underrätta beställaren om den underkonsult han anlitar.

Konsulten ansvarar för underkonsultens arbete som för sitt eget.

3.1.4

Konsulten skall tillse, att för uppdragets utförande anlitas personal med vederbörlig kompetens.

3.2 Konsultens ansvar

3.2.1

Konsulten svarar för att av honom levererad plan eller utfört uppdrag motsvarar kontraktet och fyller kraven i gällande lagar, förordningar och myndighetsbestämmelser.

Om fel eller brister upptäcks i planerna eller de övriga handlingarna som uppgjorts av konsulten, har denne rätt och skyldighet att korrigera felen och bristerna. Ifall konsulten trots beställarens skriftliga uppmaning inte rättar felen eller bristerna i ovan nämnda planer eller handlingar inom rimlig tid, har beställaren rätt att låta dem korrigeras på konsultens bekostnad. Förutom dessa kostnader är konsulten skyldig att ersätta den skada han förorsakat i enlighet med punkterna 3.2.2 och 3.2.3.

3.2.2

Konsulten ansvarar för beställaren åsamkade skador, som beror på konsultens fel eller försummelser, på i kontraktet och i dessa avtalsvillkor fastställt sätt.

3.2.3

Konsulten ansvarar inte för skada som beror på minskad eller avbruten produktion eller omsättning eller annan inkomstförlust, eller för en vinst som uteblir därför att ett avtal med en utomstående löpt ut eller blivit ofullbordat eller för annan liknande, svårförutsägbar skada eller annan indirekt skada.

Den övre gränsen för konsultens skadestånd fastställs i kontraktet. Om dylik bestämmelse saknas, utgör skadeståndet högst ett belopp som motsvarar avtalspartens totalarvode. Inverkan av ett annorlunda ansvar på konsultens skadestånd och ansvarighetsförsäkring för detta fastställs i kontraktet.

Dessa begränsningar gäller dock inte fall där det är fråga om uppsåt eller grovt vållande.

3.2.4

Sedan han upptäckt en skada som håller på att uppstå eller uppstått, skall beställaren omedelbart och bevisligen rapportera detta till konsulten för att undvika ytterligare skador.

3.2.5

Konsultens ansvar gäller till dess arbetet, som slutförts på basen av det uppdrag han fullgjort, godkänts vid en besiktning som befriar den som utfört arbetet från för garanti-tiden ställd säkerhet, eller motsvarande besiktning. Såvida dylik garantiid inte fastställts, upphör ansvaret ett år efter det planeringsobjektet färdigställts.

Konsulten ansvarar likväl efter den i föregående stycke nämnda tiden för sådana fel och brister, som beställaren påvisar förorsakade av konsultens uppsåtliga eller grova försummelse eller ofullbordade prestation, och vilka beställaren inte skäligen har kunnat konstatera före utgången av ovan nämnda garantiid.

Konsulten är fri även från detta ansvar då tio år förflutit från det uppdraget avslutats, likväl senast tio år från det objektet färdigställts.

Om planeringsuppdraget inte omedelbart förverkligas, gäller ansvaret högst fem (5) år från det projektet i sin helhet färdigställts.

3.2.6

Beställarens godkännande av konsultens planer och åtgärder befriar inte konsulten från ansvar.

3.2.7

Om beställaren krävt användning av nya konstruktioner eller metoder eller krävt ändringar i konsultens planer eller åtgärder, och konsulten på förhand skriftligen anfört, att detta föranleder extra risker, för vilka han inte påtar sig ansvaret, ansvarar konsulten inte för skada som uppkommer på grund av detta.

Om planeringsgrunderna visar sig vara felaktiga eller ändras under planeringsarbetets gång eller efter det planerna utarbetats, ansvarar konsulten för planerna endast om han har kunnat revidera planerna enligt de nya grunderna.

3.2.8

Om det avtalats att genomförandet av projektet eller en del av det skall ske under konsultens sakkunnigövervakning, och så likväl inte sker på grund av orsak som inte beror på konsulten, bortfaller konsultens ansvar helt eller minskar i den mån det kan anses sannolikt att konsulten under sin sakkunnigövervakning skulle ha observerat de fel som föranlett skadan.

3.2.9

Beställaren skall framföra sina ersättningsanspråk med specificerade grunder utan dröjsmål och senast inom ett år från det det framkommit att felet gjorts av konsulten, vid äventyr att beställaren förverkar sin rätt till ersättning.

Det slutliga ersättningsanspråket skall framställas skriftligt inom ett år från utgången av konsultens under punkt 3.2.5 angivna ansvarstid. I annat fall förverkar beställaren sin rätt till ersättning.

3.2.10

Om ansvarighetsförsäkringar avtalas särskilt. Beträffande ersättning för av försäkringarna föranledda kostnader se punkt 5.4.3.

4. ÖMSESIDIG KONTAKT

4.1

För skötseln av ömsesidig kontakt skall på beställarens eller konsultens begäran ordnas gemensamma förhandlingar under uppdragstiden. På begäran av någondera avtalsparten skall vid dessa tillfällen uppföras en skriftlig promemoria eller protokoll, som godkänns.

4.2

Konsulten skall omedelbart underrätta beställaren om det uppstår behov av sådana utredningar som inte ursprungligen ingått i uppdraget eller behov att ändra givna undersöknings- eller projekteringsföreskrifter.

4.3

Konsulten får inte i större utsträckning än beställaren bestämmer direkt motta anvisningar för utförande av uppdraget av andra än beställaren. Anvisningar från andra än beställaren skall genast tillkännages beställaren, som skall meddela konsulten i vilken mån anvisningarna skall iakttas.

4.4

Instruktioner, föreskrifter och meddelanden skall bekräftas skriftligen ifall de är av väsentlig betydelse eller någondera avtalsparten så önskar.

5. DEBITERINGSGRUNDER

5.1 Allmänt

Konsultens debitering består av arvode, särskilda ersättningar och utlägg.

Arvodet för hela uppdraget eller vissa delar därav kan basera sig på följande arvodesformer:

- a) procentarvode (5.2.1)
- b) totalarvode (5.2.2)
- c) enhetsarvode (5.2.3)
- d) tidsarvode enligt personkategorier (5.2.4)
- e) tidsarvode enligt konsultens omkostnader (5.2.5)
- f) riktarvode (5.2.6)
- g) annat avtalat arvode (5.2.7)

Arvodet kan basera sig på en taxa som godkänts av avtalsparterna.

Som debiteringsgrund för uppdraget kan även användas total-eller enhetspris.

Om arvodet eller en del av det kan avtalas att det är beroende av uppnåendet av de mål som uppställts för uppgiften, såsom omfattning, kvalitet, tid och kostnader.

5.2 Arvode

5.2.1 Procentarvode

Arvodet bestäms som en bestämd procent av kostnader enligt beräkningsgrunder som nämns i kontraktet eller annars godkänts av parterna. Vid beräkning av avtalsprocentens storlek beaktas förutom kostnaderna dessutom uppgiftens kravnivå samt upprepning i de enheter som skall projekteras.

I kontraktet anges de uppgifter i uppdraget som ingår i procentarvodet och på vilken grund arvodet för de övriga uppgifterna erläggs.

5.2.2. Totalarvode

Arvodet omfattar ett på förhand avtalat totalarvode för utförande av uppdraget. I kontraktet anges de uppgifter som är inbegripna i totalarvodet.

5.2.3 Enhetsarvode

Arvodet bestäms per utförd arbetsenhet. I kontraktet anges vilka arbetsuppgifter som ingår i respektive enhetsarvode.

5.2.4 Tidsarvode enligt personkategorier

5.2.4.1

Arvodet debiteras på basen av de för personkategorierna avtalade tim- eller andra tidsdebiteringarna, som innefattar löner samt socialkostnader och allmänna omkostnader.

Personkategorierna definieras i kontraktet.

Konsulten debiterar de arbetstimmar var och en utfört inom respektive personkategori

enligt det antal timmar som direkt använts och bokförts för uppdraget.

5.2.4.2

Om övertidsarbete avtalas särskilt. Debitering av övertidstimmar sker genom förhöjning av debiteringspriserna med hälften av motsvarande lagstadgade eller kollektiva-talsenliga förhöjningsprocent.

5.2.4.3

Om ersättning för resetid avtalas särskilt.

5.2.5 Tidsarvode enligt konsultens omkostnader

5.2.5.1

Debiteringen baserar sig på konsultens egna omkostnader per tidsenhet.

Konsulten debiterar lönerna för de personer som utfört uppdraget plus tillägg för sociala och allmänna kostnader i enlighet med det antal timmar som använts och bokförts direkt för uppdraget.

5.2.5.2

Allmänna omkostnader beräknas på summan av löne- och socialkostnaderna. Procenten av allmänna omkostnader anges i kontraktet.

5.2.5.3

Såvida inte annat anges i andra avtalshandlingar, beräknas månadslönen för en person med månadslön genom att dividera månadslönen med talet 155.

5.2.5.4

Om övertidsarbete avtalas särskilt. För övertidstimmar debiteras normal timlön till vilken lagts på lag eller kollektivavtal grundade övertidsersättningar och socialkostnader. Allmänna kostnader läggs inte till dessa förhöjningar, utan endast till basimdebiteringen för övertidsarbete inklusive socialkostnader.

5.2.5.5

Om ersättning för resetid avtalas särskilt.

5.2.6 Riktarvode

5.2.6.1

För planeringsarbete avtalas ett riktarvode. I kontraktet anges hur det slutliga arvodet skall bestämmas, ifall riktarvodet överskrider eller underskrider.

5.2.6.2

Som faktureringsgrund tillämpas tidsarvode enligt personkategori (5.2.4) eller tidsarvode enligt konsultens omkostnader (5.2.5). I kontraktet anges vilkendera av faktureringsgrunderna som tillämpas.

5.2.7 Annat avtalat arvode

Även andra eller kombinerade arvodesformer kan tillämpas för uppdraget.

5.3 Särskilda ersättningar

5.3.1

Utöver det arvode som nämns ovan under punkterna 5.2.1-5.2.7 får konsulten dessutom debitera, i fall så särskilt avtalats, ersättning för

- användning av erforderliga redskap vid fältundersökningar och övervakningsuppgifter
- användning av dator och datorprogram
- användning av tekniska specialapparater
- kopiering, framställning av modeller, tryckning, duplicering eller annan motsvarande utskrift eller dokumentering av arbetet, som utförs av honom själv
- laboratorieundersökningar och test av jord-, vatten-, luft- och motsvarande prov
- för utförande av uppgiften och dokumentation erforderlig fotografering, videofilmning o.a. bildåtergivning

Såvida inte ersättningsgrundernas storlek avtalats, tillämpas de ersättningsgrunder som allmänt iaktas inom branschen.

5.3.2

Då arvode erläggs enligt punkterna 5.2.4 och 5.2.5 debiterar konsulten underkonsultens arvode, särskilda ersättningar och utlägg, till vilka konsulten lägger de avtalade behandlingskostnaderna, dock med beaktande av vad som nämnts under punkt 3.1.3.

5.3.3

För hjälparbetskraft debiteras enligt punkt 5.2.5, såvida inte annan ersättningsgrund avtalats.

5.4 Utlägg

5.4.1

Utöver det under punkterna 5.2.1-5.2.7 nämnda arvodet och de under punkt 5.3 nämnda särskilda ersättningarna får konsulten på i kontraktet föreskrivet sätt debitera utlägg enligt verifikat, såsom

- rese- och logiersättningar samt dagtraktamente
- transport-, kopierings-, flygfotograferings-, kart-, modell-, trycknings-, översättnings-, stämpelskatt-, lösen- och tillståndskostnader, samt andra motsvarande kostnader som konsulten erlägger till utomstående
- konsumtionsförmådenheter som erfordras vid fält- och laboratorieundersökningar samt hyres-, värme-, städning-m.m. motsvarande kostnader för arbetsplatslokaliteter.

Om avsevärda eller exceptionella utgiftsposter skall alltid avtalas särskilt innan arbetena påbörjas.

5.4.2

Vid ersättning av resekostnader tillämpas allmänt i hela landet godkända ersättningsgrunder inom branschen, ifall inte annat avtalats.

Resor skall, med avseende på de totala kostnaderna och med beaktande av tidsför-lusten, företas på det mest ekonomiska sättet. Om behovet av resor avtalas särskilt mellan beställare och konsult.

5.4.3

Kostnaderna för av beställaren påyrkad ansvarighetsförsäkring för ett projekt erläggs av beställaren.

Kostnaderna för allmän konsultansvarighetsförsäkring ingår i de allmänna omkostnaderna.

5.4.4

Om uppdraget förutsätter speciella materialkostnader, skall ersättningen av dessa avtalas särskilt.

5.4.5

Enligt överenskommelse kan behandling-kostnaderna läggas till utläggen.

5.5 Merkostnader och justering av debiteringsgrunderna

5.5.1

Justering av debiteringsgrunderna avtalas i konsultkontraktet.

Ifall inte annat avtalats om justering av debiteringsgrunderna, och om det genom lag, förordning, statsråds- eller ministeriebeslut, eller på grund av arbetsmarknadsorganisationernas inbördes avtal sker allmänna eller branschvisa ändringar av löner eller social- och andra kostnader, som berör personer involverade i konsultens uppdrag, justeras de under punkterna 5.2.2-5.2.7 nämnda arvoden i motsvarande proportion från och med tidpunkten för ändringen. På samma sätt justeras den eventuellt avtalade arvodesberäkningen för de under punkterna 5.2.4 och 5.2.5 nämnda arvodesformerna samt det under punkt 5.2.6 nämnda riktarvodet.

På motsvarande sätt justeras debiteringen för särskilda kostnader och utlägg samt total- eller enhetspriset.

5.5.2

Om den avtalade uppgiften senareläggs eller avbryts, justeras debiteringsgrunderna då uppgiften återupptas, så att de motsvarar ändringen av kostnadsnivån inom konsultbranschen.

5.5.3

Om mervärdesskatten för den i kontraktet avsedda verksamheten ändras eller om den i kontraktet avsedda verksamheten påförs en ny motsvarande skatt, justeras konsultens debitering i motsvarande mån.

5.5.4

Tilläggs- eller ändringsarbete som föranletts av beställarens anvisningar, felaktiga eller bristande underlag, föreskrifter eller bestämmelser, ersätts av beställaren.

Tilläggs- och ändringsarbete skall företrädesvis avtalas innan arbetet påbörjas. Om det på grund av arbetets brådskande karaktär eller av annat tvingande skäl inte är möjligt att avtala om tilläggsarbete innan arbetet påbörjas, skall tilläggsarbetet avtalas så fort som möjligt.

Om efter det kontraktet ingåtts träffas avtal om ändringar i kontraktets grundläggande program eller andra handlingar, eller om lagstadgandena eller myndigheternas bindande föreskrifter eller bestämmelser ändrats, är konsulten berättigad till ersättning för de tilläggs- eller ändringsarbeten som föranletts av detta.

Om planerna måste ändras till följd av ändringar i myndigheternas bindande föreskrifter eller bestämmelser, skall konsulten omedelbart meddela beställaren detta vid äventyr att han förverkar sin rätt till extra ersättning.

Vid tilläggs- och ändringsarbeten tillämpas i kontraktshandlingarna skilt avtalade debiteringsgrunder. Ifall debiteringsgrunder inte fastställts i kontraktshandlingarna och annat inte avtalats om dessa, sker debitering för arbetet enligt punkt 5.2.4.

5.6 Utbetalningar

5.6.1

Konsulten har rätt att debitera beställaren månatligen i takt med arbetets framskridande eller enligt godkänd delbetalningsplan så att han får rätt till debitering efter det beställaren haft möjlighet att granska grunderna för debiteringen.

5.6.2

Såvida delbetalningsplan inte fogats till kontraktet, är beställaren skyldig att till konsulten erlagga delbetalningar av priset för det totala uppdraget, varvid principen för beräkningen av delbetalningarna skall vara, att delbetalningarna står i rätt proportion såväl till det totala priset som till respektive arbetsskede.

5.6.3

Som garanti för en särskild förskottsbetalning skall konsulten vid anfordran ställa en av beställaren godkänd säkerhet. Säkerheten återlämnas då förskottet krediterats enligt delbetalningsplanen.

5.6.4

Kontraktensliga fakturor skall betalas utan dröjsmål då fakturan företetts beställaren och motsvarande kontraktensliga arbetsskede konstaterats vara utfört, eller fakturan annars konstaterats vara betalbar.

Om beställaren inom 21 dygn från det en betalbar faktura företetts honom inte fyller

sin betalningsskyldighet, är han skyldig att till konsulten för den tid som överskrider nämnda förfallodag erlagga årlig ränta på det obetalda beloppet enligt räntelagen ända tills betalning sker.

Är parterna oense om någon del av fakturan, skall det ostridiga beloppet trots detta betalas kontraktensligt.

Om beställaren inte fyller sin kontraktensliga betalningsskyldighet, har konsulten retentionensrätt till handlingarna motsvarande beställarens försummelse så länge som enligt kontraktet förfallna fordringar är obetalda.

5.6.5

Om procentarvode baserar sig på de slutliga kostnaderna för utförandet, skall beställaren förete dem omedelbart då de slutliga kostnaderna för utförandet har kunnat fastställas.

Om utförandet av projektet inte påbörjats inom ett år från det planerna överlämnats, bestäms det till grund för procentarvodet liggande realiseringspriset genom att uppskatta det enligt kostnadsnivån vid överlåtelsestidpunkten, och arvodet erlaggs på basen av det sålunda beräknade realiseringspriset.

5.7 Kontroll av fakturering

Beställaren har rätt att genom nödig kontroll inom rimlig tid förvissa sig om att det i fakturan uppgivna arbetet motsvarar det utförda arbetet. Beställaren har rätt att få del av och granska de handlingar, på vilka konsultens fakturering grundar sig.

6 HANDLINGAR

6.1 Förvaring av handlingar och underlag

6.1.1

Forsknings- och planeringshandlingar, vilka för uppdragets utförande tillhandahållits av beställaren eller utarbetats av konsulten på basen av uppdraget, får inte ställas till tredje persons förfogande, inte heller får deras innehåll avslöjas i större utsträckning än nödvändigt, om ej annat följer av lag.

Konsulten och beställaren skall hemlighålla fakta i samband med uppdraget i enlighet med vad som särskilt avtalas om detta.

6.1.2

Då uppdraget slutförts är konsulten skyldig att till beställaren överlämna alla de handlingar som fullgörandet av uppdraget förutsätter. Utskriftsformen för handlingarna avtalas särskilt.

Om annat inte avtalats, är konsulten på anfordran av beställaren skyldig att överlämna originalhandlingarna till beställaren. I så fall har konsulten rätt att få kopior av handlingarna på beställarens bekostnad. Beställaren betalar en ersättning till konsulten för kopierings-, behandlings- och överlåtelsekostnader.

6.1.3

Konsulten är skyldig att förvara skriftliga handlingar som han fått av beställaren i original och som han utarbetat på basen av uppdraget under 10 år från det uppdraget avslutats. Då uppdraget förutsätter att dessa handlingar utförs i ADB-form, avtalas särskilt om förvaringen av dessa. Då förvaringstiden gått ut innan handlingarna förstörts skall konsulten i mån av möjlighet i god tid meddela detta till beställaren eller dennes efterföljare. På anfordran skall handlingarna överlämnas mot betalning av de kostnader som förorsakas av överlämnandet.

Konsulten skall ombesörja, att till uppdraget anslutna färdiga och halvfärdiga handlingar samt i hans förvar lämnade originalhandlingar under uppdragstiden är tillräckligt brand-, inbrotts- och vattenskadeförsäkrade på konsultens bekostnad.

6.2 Upphovsmannarätt, överlåtande av handlingar och underlag samt rätt till uppfinning

6.2.1

Beställaren har inte rätt att utan konsultens medgivande använda genom konsultens försorg uppgjorda planer, ritningar, datorprogram, dataregister eller andra intellektuella alster för andra objekt eller ändamål än vad som förutsätts i kontraktet, och inte heller att ställa dem till tredje persons förfogande. Beställaren har rätt att använda på basen av uppdraget överlämnade planer och andra alster för att uppgöra och upprätthålla kostnadsregister samt för forskning och statistik.

Beställaren har rätt till en uppfinning som uppkommit som en direkt lösning till följd av forsknings- eller utvecklingsarbete i samband med uppdraget. Beställaren skall inom ett år efter det han fått kännedom om uppfinningen underrätta konsulten att han gör anspråk på uppfinningen vid äventyr att han förverkar denna rätt.

Konsulten har rätt till extra ersättning om beställarens rätt till uppfinningen är av uppenbart större värde än vad man med avseende på konsultens arvode och övriga omständigheter kan förutsätta. Ersättningsanspråk skall framställas inom två år från det beställaren fått kännedom om uppfinningen.

6.2.2

Beträffande upprepad användning av planen eller en del av den samt om ersättnings-

grunderna avtalas särskilt med konsulten, såvida det inte gäller planering av en produkt som ursprungligen avsetts för serieproduktion.

6.2.3

Konsulten har inte rätt att utan beställarens samtycke till utomstående överlåta ett projekt som tillkommit på beställarens uppdrag.

6.2.4

Miniatyrmodeller och annat åskådningsmaterial som betalats av beställaren är dennes egendom.

6.2.5

Vid offentliggörandet av planeringsobjektet skall avtalsparternas namn vederbörligen nämnas. 6.2.1

7 TIDTABELL, FÖRSENING OCH AVBROTT I ARBETENA

7.1

Arbetet skall utföras utan obefogat dröjsmål. Beställaren skall med tanke på tidtabellen ange tidpunkten då arbetet påbörjas. Sedan avtalsparterna godkänt tidtabellen för utförandet av uppdraget skall arbetet utföras enligt denna.

Om de under punkt 5.5.4 avsedda tilläggs- eller ändringsarbetena inverkar på uppdragets tidtabell, har konsulten rätt till en erforderlig förlängning av tidtabellen.

Konsulten skall fortsätta arbetet enligt tidtabellen, fastän det förekommer oavgjord oenighet om ersättning för tilläggs- eller ändringsarbete, ifall tilläggs- eller ändringsarbetet inte avsevärt ändrar omfattningen eller karaktären av konsultens arbete.

7.2

Om beställaren under arbetets gång inte tillställt konsulten för uppdragets utförande nödvändiga underlag och anvisningar, eller om konsultens prestation fördröjs på grund av någon annan av beställaren beroende orsak, är beställaren skyldig att bevilja konsulten en motsvarande förlängning av tiden för utförandet av uppdraget samt att ersätta av konsulten påvisade lönekostnader, allmänna omkostnader, särskilda kostnader och utlägg som föranletts av dröjsmålet.

7.3

Om konsultens arbete avbryts av orsak som beror på beställaren, har konsulten rätt till ersättning enligt punkt 7.2, dock högst för åtta veckor från det konsulten underrättats om avbrottet. Konsulten är skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att minska eller eliminera skadan.

7.4

Om den avtalade tidtabellen inte kan hållas av orsaker som beror på konsulten, och annat inte avtalats, är konsulten skyldig att betala vite för dröjsmål. Om vitesbeloppet inte är angivet i kontraktet, är det 0,5% av avtalspartens totalarvode för varje hel vecka med vilken projektets överlåtelse försenas från den avtalade tidpunkten för projektets färdigställande. Dröjsmålsvite uppbärs dock högst för tio veckor.

Förutom dröjsmålsvite är konsulten inte skyldig att betala annan ersättning för försening, såvida han inte förfarit uppsåtligt eller med grovt vållande.

Eventuellt anspråk på dröjsmålsvite skall framläggas skriftligt senast inom sex månader från överlåtelsen av projektet enligt uppdragskontraktet.

Dröjsmålsvitet kan även avtalas enligt deluppdrag.

7.5

Om anledningen till försening eller arbetets avbrott är oberoende av båda parterna, är beställaren skyldig att bevilja konsulten en motsvarande förlängning av tiden för utförande av uppdraget, samt att till konsulten ersätta de av honom påvisade lönekostnader, särskilda ersättningar och utlägg som föranletts av förseningen eller avbrottet med beaktande av det som nämns under punkt 7.3.

Av parterna oberoende orsaker är även sådana åtgärder av den offentliga makten som avser att förhindra, senarelägga eller begränsa utförandet av projektet.

7.6

Om den avtalade tidtabellen inte kan följas på grund av strejk eller blockad som förhindrar konsultens prestation, eller av arbetsgivarorganisation godkänd eller beslutad lockout eller annan med dessa jämförbar åtgärd som väsentligt hindrar prestationen, har konsulten rätt att beviljas en skälig förlängning av prestationstiden.

7.7

Parterna skall omedelbart göra anmälan om försening då de observerat att försening skett eller kommer att ske. Samtidigt skall orsaken till förseningen anges och förslag till ny tidtabell uppgöras.

7.8

Om konsulten på grund av beställarens åtgärder eller av av konsulten oberoende orsaker är tvungen att avbryta sitt arbete för en så lång tid, att man i de redan färdiga planerna måste göra av utvecklingen föranledda ändringar och förbättringar, har konsulten rätt att få ersättning för dessa extra arbeten i enlighet med de för detta uppdrag avtalade debiteringsgrunderna, eller om dessa inte kan tillämpas, enligt punkt 5.2.5.

7.9

Om beställaren och konsulten under arbetets gång kommer överens om en kortare tidplan än den ursprungliga, är beställaren skyldig att till konsulten betala ersättning för de av detta föranledda merkostnaderna.

8 HÄVANDE OCH ÖVERFÖRANDE AV KONTRAKT

8.1 Beställarens rätt att häva kontraktet

8.1.1

Beställaren har rätt att häva kontraktet, om

- projektet inställs på grund av i lagen om försvarstillstånd eller lagen om beredskapstillstånd avsedda exceptionella förhållanden eller motsvarande händelse, eller lagstiftande åtgärd som förhindrar byggnation, eller andra med dessa jämförbara övermäktiga händelser (force majeure)
- projektet inställs av annan orsak
- konsulten nedlägger sin verksamhet
- konsulten försätts i konkurs

8.1.2

Beställaren har rätt att häva kontraktet om rättelse inte inom rimlig tid sker trots beställarens skriftliga anmärkning till konsulten i följande fall:

- konsulten påbörjar inte arbetet inom avtalad tid
- arbetet utförs så långsamt att det uppenbarligen inte blir färdigt inom kontraktstid, eller om tidplan inte avtalats, inom eljest skälig tid, och detta inte beror på omständigheter som berättigar konsulten till en förlängning av prestationstiden
- konsulten är oförmögen att utföra det avtalade arbetet eller
- konsulten förfar eljest på ett sätt som väsentligt strider mot kontraktet.

8.1.3

Om kontraktet hävs av force majeure eller på grund av att projektet inställs av orsak som inte beror på beställaren, betalas till konsulten ersättning för utförd och godkänd del av arbetet enligt avtalade debiteringsgrunder. För ofullbordad planeringsuppdrag eller en del av det betalas ersättning genom att uppskatta de utförda arbetenas andel av hela arbetsvolymen, varefter till konsulten betalas full ersättning för det utförda arbetet.

Dessutom betalas till konsulten ersättning för av honom påvisade lönekostnader, särskilda ersättningar och utlägg som föranleds av inställandet av uppdraget, dock högst under åtta veckor från det konsulten under-

rättats om hävandet av kontraktet. Konsulten är skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att minska eller eliminera skadan.

8.1.4

Om projektet nedläggs av orsak som beror på beställaren eller av andra än i dessa avtalsvillkor nämnda orsaker, har konsulten rätt att få ersättning för av honom påvisad skada och förluster förorsakade av hävandet av kontraktet.

8.1.5

Då beställaren häver kontraktet med stöd av punkterna 8.1.1 c, 8.1.1 d eller 8.1.2, betalas till konsulten ersättning för den utförda och godkända delen av arbetet enligt avtalad debiteringsgrund. För ofullbordat planeringsuppdrag eller en del av det betalas ersättning genom att uppskatta de utförda arbetena i proportion till den totala arbetsvolymen, varefter till konsulten betalas en ersättning som motsvarar värdet av arbetsresultatet.

8.1.6

Då beställaren häver kontraktet på grund av punkt 8.1.1 c i kontraktet, med undantag av dödsfall, eller på grund av punkt 8.1.1 d eller 8.1.2, och hävandet i det sistnämnda fallet beror på konsultens vållande, är konsulten skyldig att ersätta alla de skäligena merkostnader som utöver det i originalkontraktet fastställda arvodet, särskilda ersättningarna och utläggerna åsamkas beställaren av slutförande av uppdraget i enlighet med kontraktet.

Konsulten, dennes rättsinnehavare och konkursboet har skyldighet att medverka till att beställaren får besittning av de på konsultens försorg utarbetade planerna, utredningarna och övriga dataregister som ingår i konsultens uppdrag.

8.2 Konsultens rätt att häva kontraktet

8.2.1

Konsulten har rätt att häva kontraktet, om

- beställaren försätts i konkurs
- konsultens prestation drabbas av med under punkt 8.1.1 a jämförbara eller sådana svårigheter eller hinder, som väsentligt ökar eller förändrar konsultens arbete och som konsulten inte vid tidpunkten för ingåendet av avtalet rimligen kan anses ha eller bör ha känt till, och som han inte rimligtvis kunnat avlägsna.

Vid utbetalning av ersättning förfars enligt punkt 8.1.3, likväl så att om kontraktet hävs med stöd av punkt b, har konsulten inte rätt till ersättning för kostnader förorsakade av hävandet.

8.2.2

Konsulten har rätt att häva kontraktet, om rättelse trots hans skriftliga anmärkning till beställaren inte sker inom rimlig tid i följande fall:

- beställaren uppfyller inte sin betalningsskyldighet enligt kontraktet
- beställaren förhindrar genom sitt handlande utförande av uppdraget enligt kontraktet eller uppdragets utförande omöjliggörs genom beställarens vållande
- beställaren kräver att uppdraget skall utföras i strid med god teknisk eller yrkesmässig sed eller
- beställaren förfar annars på ett sätt som väsentligt strider mot kontraktet.

Betalning av ersättning sker i enlighet med punkt 8.1.4.

8.3 Överförande av kontraktet och avslutande av uppdraget

8.3.1

Konsultkontraktet kan inte överföras utan den andra avtalspartens samtycke.

Om beställaren försätts i konkurs har beställaren och konkursboet skyldighet att medverka till att kontraktet överförs på den part som fortsätter utförandet av uppdragsobjektet.

8.3.2

Uppdraget anses avslutat då de avtalade arbetena utförts och de till uppdraget anslutna handlingarna kontraktenslignigt överlämnats till beställaren.

Resultatet av totalplaneringsuppdraget anses överlåtet då den slutliga planen ställts till beställarens förfogande. I samband med överlåtet av de slutliga planerna verkställs mottagningsbesiktning, varvid planernas kontraktenslignighet konstateras.

9 KONTRAKTSHANDLINGARNAS INBÖRDES ORDNING

9.1

Kontraktshandlingarna kompletterar varandra. Om det i dessa handlingar förekommer motstridiga bestämmelser, är den inbördes giltighetsordningen för bestämmelserna i handlingarna följande:

- konsultkontraktet
- de i kontraktet nämnda bilagorna
- dessa allmänna avtalsvillkor
- de uppdragsdefinitioner som fastställts av behöriga organisationer
- övriga handlingar i den ordning de nämns i kontraktet.

9.2

Avtalspart som i kontraktshandlingarna observerar till sitt innehåll motstridiga bestämmelser, är skyldig att ofördröjligen underrätta den andra avtalsparten härom.

10 MENINGSSKILJAKTIGHETER OCH AVGÖRANDE AV DESSA

10.1 Inhämmande av expertutlåtande

Om ett avgörande i uppkomna tvistefrågor inte kan nås medelst förhandlingar mellan avtalsparterna, skall parterna gemensamt försöka inhämta expertutlåtande från någon enligt dem lämplig organisation, en nämnd för organisationerna, eller annan sakkunnig instans. Bägge parterna betalar var sin hälft av kostnaderna för ett gemensamt begärt utlåtande, ifall annat inte avtalats.

10.2 Skiljemannaförfarande

Tvistefrågor beträffande detta kontrakt, som berörda parter inte kan bilägga sinsemellan, skall lämnas till skiljedomstol för avgörande enligt gällande lag om skiljemannaförfarande.

Om någondera avtalsparten så kräver, skall ärendet lämnas till tingsrättens avgörande.